

Отримано: 29 березня 2024 року

Прорецензовано: 6 квітня 2024 року

Прийнято до друку: 12 квітня 2024 року

e-mail: o.kadochnikova@ukma.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1401-9226>

Researcher ID: GRY-0581-2022

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-22(90)-114-118

Кадочнікова О. П. Мовнокультурний код українського військового волонтерства (на матеріалі назв волонтерських організацій). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 22(90). С. 114–118.

УДК: 811.161.2'373.2:355.087.2(477)

Кадочнікова Олена Петрівна,
кандидат філологічних наук, доцент
Національного університету “Києво-Могилянська академія”

МОВНОКУЛЬТУРНИЙ КОД УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ВОЛОНТЕРСТВА (НА МАТЕРІАЛІ НАЗВ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ)

У статті обґрунтовано доцільність застосування міждисциплінарного підходу до аналізу власних назв як вербалізованих знаків культури, зокрема до аналізу назв суспільних об'єднань як знаків суспільно-політичного дискурсу. Об'єктом дослідження стала група онімів на позначення волонтерських об'єднань (ВО), сформованих на території України протягом 2014–2022 р. із метою забезпечити боєздатність та гуманітарні потреби української армії. Визначено, як комунікативна та репрезентативна функції впливають на вибір мотиваційної основи для онімів цієї сфери; простежено також залежність вибору назв ВО від ідеологічних орієнтацій громадян. Схарактеризовано символічний характер мотивованості аналізованих назв та продуктивні моделі їх творення. Ранжовано твірні основи онімів за частотністю і згруповано за стрижневими структурними компонентами на власні назви, репрезентовані а) астіонімами – назви населених пунктів, регіонів, де створені й функціують ВО; б) хоронімом “Україна” та похідним від нього прикметником; та апелюючи, у семантичній структурі яких актуалізовано семантику а) ‘той, хто любить свою батьківщину, відданий своєму народові, готовий для них на жертви й подвиги’; б) ‘разом’, ‘спільно’; в) назви історичних подій та явищ, знакових для української культури реалії; г) ‘учасник волонтерського руху’. Установлено, що для творення назв ВО українці використовують переважно етнокультурні знаки, пов'язані з концептосферами національної історії та культури. Докладно проаналізовано систему емоційно-оцінних компонентів значення назв ВО, а також висвітлено їхню роль у формуванні суспільних наративів про причини та природу російсько-української війни. Доведено, що аналізовані оніми можна трактувати як один із ключів до вивчення особливостей національної самоідентифікації українців.

Ключові слова: соціономастика, мотивованість, мовно-культурний знак, конотація назви, національна ідентичність, волонтерство, російсько-українська війна.

Olena Kadochnikova,
Candidate of Philology, Associated Professor,
National University of Kyiv-Mohyla Academy

LINGUISTIC AND CULTURAL CODE OF UKRAINIAN MILITARY VOLUNTEERING (BASED ON THE NAMES OF VOLUNTEER ORGANIZATIONS)

The article substantiates the expediency of applying an interdisciplinary approach to the analysis of proper names as verbalized cultural signs, in particular, to the analysis of the names of public associations as signs of socio-political discourse. The object of the study is a group of names for volunteer associations (VA) formed on the territory of Ukraine in 2014–2022 to ensure the combat capability and humanitarian needs of the Ukrainian army. The author determines how the communicative and representative functions influence the choice of the motivational basis for the names in this sphere; the dependence of the choice of names of VA on the ideological orientations of citizens is also traced. The symbolic nature of the motivation of the analyzed names and the productive models of their creation are characterized. The derivational bases of onyms are ranked by frequency and grouped by the core structural components into proper names represented by a) astionyms – names of settlements, regions where the VA were created and function; b) the choronym “Ukraine” and its derivative adjective; and appeals, in the semantic structure of which the semantics of a) ‘one who loves his homeland, is devoted to his people, is ready for sacrifices and feats for them’; b) ‘together’, ‘unity’; c) names of historical events and phenomena, realities significant for Ukrainian culture; d) ‘a participant in the volunteer movement’ are actualized. It has been established that Ukrainians use mainly ethno-cultural signs related to the conceptual spheres of national history and culture to create the names of the VA. The system of emotional and evaluative components of the meaning of the names of the military organizations is analyzed in detail, and their role in shaping public narratives about the causes and nature of the Russian-Ukrainian war is highlighted. It is proved that the analyzed onyms can be interpreted as one of the keys to studying the peculiarities of national self-identification of Ukrainians.

Key words: socioonomastics, motivation, linguistic and cultural sign, connotation of the name, national identity, volunteering, Russo-Ukrainian war.

Будь-які зміни в житті суспільства впливають на його мовлення. У часи війни визначальними стають образи й назви, які виразають розрізнення сторін-суперників. Тому протиставлення “своє – чуже (вороже)” стає засадничою опозицією у свідомості членів такої спільноти. Це протиставлення може виражатися як безпосередньо (через уживання слів із протилежним значенням), так і імпліцитно (через сформовані суспільні наративи). Особливо чутливими до змін у соціокультурному просторі є власні назви різноманітних суспільних об'єднань та організацій. За спостереженнями лінгвістів, кодування імпліцитної інформації в назві і, відповідно, її розкодування, ґрунтується на спільному культурному і мовному досвіді членів колективу, які її використовують (Dalberg, 1985: 134; Карпенко, 2006: 308; Зимовець, 2018; Demska, 2019, 22). Називаючи нові об'єкти, передусім культурно сконструйовані, а не природного походження, спільнота мовців прагне з допомогою назви не просто ідентифікувати, а й, за влучним визначенням О. Демської, “присвоїти” (Демська, 2019: 8) їх, закодувавши в самій назві її належність до власного політичного та культурного дискурсу. Тож, з одного боку, оніми відображають певну культурну традицію і є мовно-культурними знаками, а з іншого – ефективно поширюють і підтримують цю традицію.

Назви суспільно-політичних об'єктів, природно, реалізують ідеологічну функцію, вибудовуючи свосерідний семіотичний простір цієї сфери. Вибір назви підпорядкований прагненню її творця окреслити “образ життєвого світу людини, через який вона бачить світ і намагається перебудувати його” (Андрейчук, 2010: 18). Тому як упорядкована сукупність мовно-культурних знаків система власних назв певної сфери є багатим джерелом матеріалу про культурно-історичний контекст виникнення об'єктів номінації (Лукаш, 2011: 218; De Stefani, 2016: 54).

Різні лінгвістичні аспекти відображення російсько-української війни вже описано в працях як українських, так і закордонних дослідників (Белей, 2020; Гриценко, 2022; Браїлко, 2023; Доценко, 2023; Minesashvili, 2023; Xu B., Tao Y., 2023). Мета цієї розвідки – у лінгвокультурному аспекті проаналізувати мотивованість нової в українській мові групи онімів – назв українських громадських організацій та благодійних фондів (далі – волонтерських організацій, ВО), що опікуються забезпеченням та підтримкою діяльності української армії. Для її реалізації визначено такі завдання: 1) укласти корпус досліджуваних назв; 2) систематизувати мотиваційну лексику, на основі якої вони утворені; 3) схарактеризувати конотативні компоненти значення назв. Матеріал для дослідження дібрано методом суцільної вибірки з відкритих джерел – медіатекстів та соціальних мереж, обсяг вибірки – 300 одиниць.

Короткий екскурс в історію феномену волонтерства в Україні засвідчує його давнє походження. Первинно діяльність ВО була неполітичною – спрямована на допомогу соціально незахищеному населенню та покращення умов благоустрою громадських місць (Паславська, 2016: 25). Допомога українській армії та постраждалим від російської агресії цивільним українцям стала потужним суспільним рухом із 2014 року, відколи почалося російське військове вторгнення на територію України: спочатку до Автономної Республіки Крим, а згодом і до східних областей. Відтоді залученість до волонтерської діяльності стала для українців формою активного опору російській військовій та гуманітарній агресії. Про масштабність волонтерського руху в Україні промовисто свідчать дані Світового рейтингу благодійності: зі 103-го місця (2014 р.) у 2020 році Україна перемістилася на 20-те, а за наступні два роки – на 2-ге (CAF-1, 2022; CAF-2, 2023).

Як форма самоорганізації населення, волонтерська діяльність не є суворо інституціоналізованою, бо реалізується і через офіційно створені організації, і через мережу неофіційних спільнот. Попри відмінності у формальному статусі обидва типи організацій об'єднує той самий мотив діяльності – полегшити налагодження зв'язків між об'єднаними спільними ідеями членами суспільства, згуртувати їх у підтримці української армії, тож способи творення їхніх назв не відрізняються.

Аналіз онімів як особливих знаків комунікації ґрунтується на нерозривності триади “мова-культура-ідеологія”, адже “мова, головний компонент культури, передає та конструє світогляд, а також формування ідеологій і систем переконань для людей будь-якої культури” (Mumby, 1989: 491). Звернення до відомих символів як твірних основ для власних назв удоступнює відтворення складних ідей, відображення багатопланових ідеологем у публічному дискурсі, а також допомагає учасникам комунікації вписати позначений об'єкт до своєї системи моральних координат чи маркувати його як чужий. Зчитування прихованих змістів з назви спирається на спроможність мовців виокремити асоціативно-образний складник її значення і на їхнє знання культурно-національних еталонів та стереотипів. Оскільки розшифрування значення назви завжди є результатом “суспільного договору” (Garza-Cuarón, 1991: 225), то її первинна семантика може бути розкрита тільки в контексті національної культури, з якої вона посталла. Водночас належність назв ВО до суспільно-політичного дискурсу обумовлює їх прозору мотивованість для членів спільноти, а отже – актуалізує інформативну функцію. Відображення в назвах ВО характеристик комунікативної ситуації, у межах якої вони функціонують, уже стало об'єктом дослідження в окремій розвідці (Kadochnikova, 2023).

Досліджуючи проблеми онтології війни і миру в контексті українського досвіду протидії російській гібридній війні, Б. Парахонський і Г. Яворська наголошують, що на формування структур суспільної солідарності впливають схеми самоідентифікації членів суспільства (Парахонський, 2019: 111). Волонтерський рух є одним із утілень структури суспільної солідарності, що реалізує соціальний механізм безпеки. Відчуття захищеності в кожного окремого члена спільноти ґрунтується на формуванні в нього “відчуття належності до ідентичності цілого” (Парахонський, 2019: 111). Для українського, як і для інших постколоніальних суспільств у часи визвольних рухів, об'єднаним стрижнем став спільний культурний та історичний досвід його членів (Саїд, 2007: 13), що ліг в основу інтерпретації теперішньої ситуації через звернення до минулого (Саїд, 2007: 37). Справді, джерелами для творення назв ВО найчастіше стають національна історія, міфологія, географія, мораль, релігія, рідше – світова культура, наприклад: *Січ-КР* (КР – Кривий Ріг. – О.К.), *Залізний тризуб*, *Щит і меч*, *Берегиня Миру*, *Ангел-Охоронець*, *Фенікс*, *Форт*, *Вогонь Відродження*, *Львівський лицар*.

Найчастіше у складі назв ВО трапляються астіоніми – назви населеного пункту чи території, де ця організація створена і працює: *Суми*, *Волонтери Новомиргорода*, *Наші Харків*, *Полтавський батальйон небайдужих*, *Волонтерське об'єднання Нововолинська*, *Допомога Одеси захисникам України*. Поширене також уживання хоронімів на позначення етнографічних регіонів та адміністративно-територіальних одиниць: *Громадська ініціатива Галичини*, *Кухарська сотня Приірпіння*, *Волонтер Черкащини*, *Суспільні ініціативи Козятинщини*. Уживання локальних онімів у назвах ВО є одним із засобів творення колективної національної ідентичності: окремі локальні ідентичності зливаються в “ідентичність цілого”, в основі якої спільний культурно-історичний досвід великої батьківщини в протистоянні ворогу-імперії. Особливо яскраво синтез локальної та національної ідентичностей відображають назви, до складу яких входять і місцевий топонім, і загальний хоронім чи похідний від нього прикметник: *Бахмут український*, *Буковина – українському війську*.

Близькими до проаналізованої групи є назви, до складу яких входить онім *Україна* та похідний від нього прикметник: *Допомога Армії України*, *Вірність Україні та присязі*, *Українська варта*. Пряме означення в таких назвах національності варто сприймати як вербалізований “акт відмежування” (Саїд, 2007: 351) від так званої “культурно-ідеологічної спільноти братніх народів” (ідеологеми, якою Росія маскувала загарбницьку імперську політику щодо України та Білорусі). Назви, до складу яких входять слова з коренем *укр-*, становлять близько 17 % від загальної кількості назв ВО. Предметно-логічне значення таких назв доповнює позитивна конотація, що формується через відсилання до “свого” – спільного національно-культурного простору. Ще більше підсилює позитивну конотацію в аналізованих контекстах уживання слова *патріот* та похідного прикметника *патріотичний*, які прямо виражають позитивну оцінку позначуваної ознаки, реалізуючи семантику “той, хто любить свою батьківщину, відданий своєму народові, готовий для них на жертви й подвиги” (СУМ-20):

Всеукраїнське об'єднання "Патріот", Гвардія патріотів, Патріоти Охтиричини, Волинські патріоти, Народний проект.

Самовизначення неминує супроводжує протиставлення себе іншому, адже "жодна ідентичність не може існувати сама по собі, без низки протилежностей, заперечень та опозицій" (Саїд, 2007: 96-97). Скрупульозне вивчення системи назв ВО засвідчує відсутність у ній прямо вербалізованої опозиції "ми–вони". Як один із непрямих способів формування цієї опозиції можна розглядати назви, до структури яких входять прикметники із заперечним префіксом *не-*, що опосередковано засвідчують протиставлення з об'єктом, у якому ця ознака виражена позитивно: *Небайдужий народ, Незалежна нація, Полтавський батальйон небайдужих*. Опозиція "ми–вони" формується і через назви, до складу яких входять а) прикметники, які за умови додавання префікса *не-* можуть бути членами антонімічної парадигми: *Вільна доля, Вільні люди, Справжні українці*, та б) присвійні займенники: *Моя Незалежна, Моя країна – єдина Україна, Наш батальйон, Наш Харків, Наші Атланти, Наші люди*. Опозицію "ми–вони" підтримує і протиставлення, що розгортається в площині "минуле–краще майбутнє", де "ми" – ті, хто прагне утвердження кращого, ніж нинішній суспільного ладу. Уявлення про бажане майбутнє втілюють лексеми *новий, зміни, надія*, наділені сильною позитивною конотацією: *Новий Маріуполь, Час змін, Час надії, Нова нація, Нова громада*.

Значну групу становлять назви, що походять від апелювання на позначення історичних подій та явищ і назв знакових для української культури реалій. Найактивніше залученим до творення назв ВО став лексичний шар, пов'язаний із культурними артефактами козацької доби: *Гайдамаки, Козацька варта, Волонтерська сотня, Поліська Січ, Вільна Доля, Українська варта, Січ-КР, Херсонська Чайка*. Використання в назвах ВО образів саме цього історичного періоду можна вважати яскравим свідченням деколонізаційних процесів, що відбуваються в українському суспільстві. Причиною звернення суспільства до минулого є пошук у ньому образів "своєї уявної ідентичності до (виділення мос. – О. К.)" (Саїд, 2007: 53) колонізації. Для модерної української історії саме доба козащини стала джерелом символів, що уособлюють формування національної ідентичності. У загрозливий для нації період зростає значущість таких символів і вони знову актуалізуються в суспільно-політичному дискурсі: "Нація уявляє їх (свої атрибути. – О. К.) у минулому й проектує на майбутнє" (Рябчук, 2019: 53). Саме в XVII–XVIII ст., за визначенням істориків, починає формуватися українська національна ідентичність і викликають основні національні символи українців (Сисин 2011: 90–94), звернення до яких стало одним із найпродуктивніших засобів творення назв ВО. Значно рідше для цього використано символи давнішої історії: *Київська Русь, Залізний тризуб, Львівський лицар, Народний легіон*.

Із групою назв, мотивованих лексемами національно-культурної сфери, перегукуються найменування, утворені від назв релігійних символів: християнських: *Покрова* (Покрова або Пресвята Богородиця – покровителька українських воїнів, захисниця козаків), *Ангел-охоронець, Янголи ЗСУ*; зрідка – язичницьких: *Фонд Руєвита* (Руєвита – ім'я бога війни й перемоги в полабських слов'ян). До творення назв також залучено національну й світову міфологію: *Лебедія* (українізована альтернативна назва (Плачинда, 192: 111) пелазгів – племінного об'єднання часів трипільської культури), *Фенікс, Крила Фенікса* (фенікс – символ відродження, у контексті війни йдеться про відродження незалежності країни), *Вогонь Відродження* (вогонь – символ очищення й оновлення), *Наші Атланти* (Атлант – символ сили й витривалості).

Численну групу формують назви ВО, утворені на основі лексем, у семантичній структурі яких через уживання багатого ряду синонімів актуалізується тема 'разом': *Благодійне Об'єднання Нації, Об'єднання патріотичних сил, Громадський актив селища Борова, Народна воля, Народний проект, Допоможемо разом!, Допоможемо Україні разом, Тільки разом, Єдина Родина, Моя країна – єдина Україна, Гуртом Слов'янськ, Спільна справа, Спільно – сильно, Сила людей*. Конотативно-асоціативний потенціал цих назв підпорядкований функції спонукати адресатів до отождолення себе зі спільнотою, цінності якої поширює і підтримує ВО. До назв, що безпосередньо вказують на формування групової національної ідентичності представників різних соціальних / регіональних груп українців, належать *Схід та Захід єдині назавжди, Моя країна – єдина Україна, Єдина родина*.

Назви, утворені на основі наказових дієслів чи транспонованих до цієї сфери інших граматичних форм, безпосередньо реалізують імперативну прагматичну функцію *Допоможемо разом!, Допоможи фронту, Захистимо захисника, Зігрій солдата, Повернись живим, Рятуймо Україну, Будемо Україну разом, Кожен може допомогти, Рятуюмо життя разом*. Ця група структурована двома домінуючими спонукальними мотивами, закодованими в лексичному складі назв: 1) є гостра потреба захищати власний простір: *Ми – армія країни, Самооборона Волині, Самооборона Чортківщини, Народна самооборона Рожичце* та 2) цивільне населення має допомагати військовим, які безпосередньо стикаються з агресором на полі бою: *Підтримай армію України, Підмога.інфо, Центр допомоги армії, Армія SOS, Надійний тил, Фонд сприяння обороні, Поміч народу*. Високу продуктивність цієї моделі називання можна трактувати як маніфестацію суспільної позиції активно протидіяти російській експансії і усвідомлення цивільним населенням власного внеску в результат розгорнутого протистояння.

Лексеми з домінуючою семою 'мир' як засіб творення назв ВО вживані порівняно нечасто. Вони трапляються в складі назв ВО, виниклих переважно до 2022 р.: *Миротворець, Мирне небо, За мирне небо, Мир і порядок, Берегиня Миру, Мирне майбутнє*. З одного боку, особлива сугестивність таких назв формується на основі позитивно-оцінного сприйняття поняття *мир* – "відсутність незгоди, ворожнечі, сварок; згода" (СУМ-20). А з іншого боку, унаслідок тривалої гібридної війни розвинулися і негативні конотації у структурі цього значення, адже відсутність бойових дій може настати і як наслідок поразки українців у війні, що означатиме повернення суспільства до колоніального стану. Зауважимо, що пряма реалізація значення "повний успіх у бою, що закінчився остаточною поразкою військ противника" (СУМ-20) репрезентована тільки в назві *Сестри перемоги*.

До висновків про сприйняття українцями війни насамперед як акту відсічі й захисту власного простору спонукає відсутність назв ВО з агресивними оцінними конотаціями, що вказують на знецінення, висміювання, дискредитацію ворога чи виражають агресію, жорстокість, спрямовану на нападників. Найбільш «войовничими» конотаціями позначені назви ВО, що викликають предметні асоціації з боем та реаліями війни: *Гуркіт, ГРІМ* (аббревіатура від *Група рівненських інструкторів-медиків*), *Щит і меч, Форт*. Низка назв кодують ідеологічну оцінку комунікативної ситуації, у межах якої вони функціують: *Варто, Справедливість, Вільна доля, Добротвір, Територія гідності, Територія добра*. Експресиви, що входять

до їх складу, виражають стійку позитивну оцінку захисту національних та моральних цінностей українського суспільства.

Особливо виразно на тлі інших постає група назв, у якій виділено жіноцтво як активну силу, що бере участь у загальноукраїнському русі опору: *Волонтерський жіночий батальйон, Українська жіноча варта, Небайдужі жінки Донбасу, Берегиня миру, Землячки, Валькірії Шостки*. Причиною акцентування уваги на статі учасниць волонтерського руху, вочевидь, варто вважати прагнення зруйнувати стереотип щодо розподілу суспільних ролей чоловіків і жінок, традиційних уявлень про патріархальність українців.

Отже, назви ВО є складниками суспільно-політичного дискурсу й однією з численних вербалізованих реакцій українців на збройну агресію Росії. Погляд на цю групу онімів як на особливі мовнокультурні знаки увиразнює ідею про те, що символи в часи суспільної кризи стають інструментом національного згуртування. Оскільки особливість онімів полягає в їхній культурній полікодності, то під час аналізу треба зважати на лінгвістичні, історичні, географічні, культурологічні та соціальні чинники їх виникнення і поширення. Зокрема, вивчення конотацій назв сучасних суспільних і політичних об'єднань можуть стати одним із ключів до осмислення дискурсу російсько-української війни як продовження загарбницької імперської політики спочатку Російської імперії, а згодом – СРСР (Ploky, 2023: 21).

Розкодування змісту повідомлень, закладених у назві ВО, уможливило аналіз їхньої мотивованості крізь призму значущих для української культури образів. Мовні знаки, що стали основою для творення назв військових ВО, викликають сталі асоціації з національно маркованими географічними, історичними та культурними реаліями, апелюють до історичної та культурної пам'яті українців і в такий спосіб відображають національну ідентичність учасників волонтерського руху. Прямі значення і конотації лексем у складі назв військових ВО підпорядковані прагматичній функції таких назв – згуртувати українців у боротьбі з ворогом, що загрожує спільному для різних локальних і соціальних груп національно-культурному просторові.

Спостереження щодо лінгвокультурних характеристик назв ВО воєнного часу дають також підстави для часткових висновків, які можна використати як контраргументи до найпоширеніших тез інформаційної війни проти України:

- 1) тезу про те, “що в Україні відбувається внутрішній конфлікт” (Парахонський, 2019: 29), спростовує показник залученості українців до підтримки діяльності ЗСУ та цивільних, що страждалих унаслідок воєнних дій;
- 2) звинувачення українців у дегуманізації нападника не підтверджені на рівні вербалізації образу суперника. Розрізнення “свій-чужий” у системі найменувань військових ВО подане тільки через позитивні характеристики “свого”. “Чуже” – не назване, а отже, цей фрагмент онімного простору не транслює негативних чи агресивних конотацій;
- 3) крапку в сумнівах щодо стихійної організації волонтерського руху може поставити вивчення семантики та структури назв ВО. Вони неоднорідні за будовою, часто в публічному неофіційному дискурсі побутують кілька варіантів назв. Структурно найбільшу кількість становлять 2-компонентні утворення (майже 50%), решта розподілені між одно- (15%) та 3- й 4-компонентними (разом – 35%). Різноманітність та неусталеність варіацій структурних моделей найменувань свідчить про спонтанність та інтуїтивний підхід до їх створення.

Шар онімної лексики надзвичайно динамічний, додаткові емоційно-оцінні компоненти значення назви глибоко занурені в контекст уживання, а тому не є сталими. Значною мірою сприйняття інформації, яку транслюють власні назви, формує культурна та мовна компетенція тих, хто ними послуговується. Тому вивчення різних груп онімної лексики як лінгвокультурних знаків видається перспективним для подальших досліджень.

Література:

1. Андрейчук Н. “Мова” культури і мовні знаки. *Мовознавчий вісник*. 2010. Вип. 11. С. 16–19.
2. Белей Л. Позивні учасників АТО й ООС – творення та функціонування. *Мовознавство*. 2020. № 3. С. 49–62.
3. Браїлко Ю. Топоніми як конструкти мілітарного простору в українському поетичному дискурсі 2022–2023 років. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2023. Вип. 9. С. 121–139.
4. Грищенко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2022. Вип. 2 (32). С. 9–13.
5. Демська О. Політичний символізм топонімних практик міста. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2019. Вип. 5. С. 5–21.
6. Доценко О. Комунікативно-прагматичні особливості езотеричних передбачень у мас-медійному дискурсі російсько-української війни. *Синопсис: текст, контекст, медіа*. 2023. Вип. 29 (2). С. 120–130.
7. Зимовець Г. Відображення ідеологічних спрямувань і домінуючих ідентичностей епохи в класі ергонімів. *Мова і суспільство*. 2018. Вип. 9. С. 108–117.
8. Карпенко О. Ю. Проблематика когнітивної ономастики. Одеса, Астропринт, 2006. 378 с.
9. Котович В. Ойконіми Тернопільщини на -івка: лінгвокультурологічний аспект. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія “Мовознавство”*. 2017. Вип. 1 (27). С. 175–183.
10. Лукаш Г. П. Актуальні питання української конотоніміки. Донецьк: Промінь, 2011. 448 с.
11. Парахонський Б., Яворська Г. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2019. 560 с.
12. Паславська О. Становлення та розвиток волонтерського руху в Україні (історико-правове дослідження). *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 4 (8). С. 22–28.
13. Плачинда С. Лебедя. Скарб Полуботка. ФОП Стебеляк, 2013. 192 с.
14. Рябчук М. Долання амбівалентності. Дихотомія української національної ідентичності – Історичні причини та політичні наслідки. Київ: ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 252 с.
15. Саїд Е. Культура й імперіалізм. Київ: Критика, 2007. 608 с.
16. Сисин Ф. Українське націотворення за раннього Нового часу: нові результати досліджень. *Процеси націотворення / упор. Андреас Каппелер*. Київ: К.І.С., 2011. С. 81–94.
17. СУМ-20: Словник української мови. Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015–2024. URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=1&page=0>.
18. Bangjun X., Tao Y. National Identity in Media Discourses from Russia and Ukraine: Amid the 2022 Russo-Ukrainian War. *Zeitschrift für Slavistik*. 2023. Issue 68.3. P. 419–439.
19. CAF-1: Charities Aid Foundation. 2022. World Giving Index 2022. A Global View of Giving Trends. 2023. URL: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/caf_world_giving_index_2022.pdf
20. CAF-2: Charities Aid Foundation. 2023. World Giving Index 2023. Global trends in generosity. URL: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/wgi_report_2023_final.pdf?sfvrsn=402a5447_2

21. Dalberg V. On Homonymy between Proper Name and Appellatives. *Names*. 1985. No.3. P. 127–135.
22. De Stefani E. Names and Discourse. *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Publisher: Oxford University Press, 2016.
23. Demska O. Street name as a culture code. *Development trends of philological sciences: collective monograph*. Lviv ; Toruń : Liha-Pres, 2019. P. 20–38.
24. Garza-Cuarón B. Connotation and meaning. Berlin ; New York : Mouton de Gruyter, 1991. 290 p.
25. Kadochnikova O. Вільні Люди 'Free People' and Надійний тил 'Reliable Rear': Names of Ukrainian Resistance and Support. *Names*. 2023. Issue 71.4. P. 56–64.
26. Minesashvili S. Before and after 2014: Russo-Ukrainian conflict and its impact on European identity discourses in Ukraine. *Southeast European and Black Sea Studies*. 2023. Issue 23:3. P. 461–487.
27. Mumby D. K. Ideology & the Social Construction of Meaning: A Communication Perspective. *Communication Quarterly*. 1989. September. P. 291–304.
28. Plokhly S. The Russo-Ukrainian War: The Return of History. Publ. by W. W. Norton & Company, 2023. 400 p.

References:

1. Andreychuk, N. (2010). "Mova" kul'tury i movni znaky ["Language" of culture and language signs]. *Movoznavchyy visnyk [Linguistics Bulletin]*, 11, 16–19 [in Ukrainian].
2. Bangjun, X., Tao, Y. (2023). National Identity in Media Discourses from Russia and Ukraine: Amid the 2022 Russo-Ukrainian War. *Zeitschrift für Slavistik*, 68.3, 419–439.
3. Belei, L. (2020). Pozyvni uchasnykiv ATO y OOS – tvorennya ta funktsionuvannya [Call signs of ATO and JFO participants – creation and functioning]. *Movoznavstvo [Linguistics]*, 3, 49–62 [in Ukrainian].
4. Brailko, Yu. (2023). Toponimy yak konstruktivnyy aspekt militarного простору v ukraïns'komu poetychnomu dyskursi 2022–2023 rokiv [Place names as constructs of military space in the Ukrainian poetic discourse of 2022–2023]. *Mova: klasychne – moderne – postmoderne [Language: classical – modern – postmodern]*, 9, 121–139 [in Ukrainian].
5. CAF-1: Charities Aid Foundation. (2022). World Giving Index 2022. A Global View of Giving Trends. 2023. URL: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/caf_world_giving_index_2022.pdf
6. CAF-2: Charities Aid Foundation. (2023). World Giving Index 2023. Global trends in generosity. URL: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/wgi_report_2023_final.pdf?sfvrsn=402a5447_2
7. Dalberg, V. (1985). On Homonymy between Proper Name and Appellatives. *Names*, 3, 127–135.
8. De Stefani, E. (2016). Names and Discourse. *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Publisher: Oxford University Press.
9. Demska, O. (2019). Politychnyy symbolizm toponimnykh praktyk mista [Political symbolism of toponymic practices of the city]. *Mova: klasychne – moderne – postmoderne [Language: classical – modern – postmodern]*, 5, 5–21 [in Ukrainian].
10. Demska, O. (2019). Street name as a culture code. *Development trends of philological sciences: collective monograph*. Lviv; Toruń: Liha-Pres, 20–38.
11. Dotsenko, O. (2023). Komunikativno-prahmatychni osoblyvosti ezoterychnykh peredbachen' u mas-mediynomu dyskursi rosiys'ko-ukraïns'koyi viyny [Communicative and pragmatic features of esoteric predictions in the media discourse of the Russian-Ukrainian war]. *Synopsis: tekst, kontekst, media [Synopsis: text, context, media]*, 29 (2), 120–130 [in Ukrainian].
12. Garza-Cuarón, B. (1991). Connotation and meaning. Berlin; New York: Mouton de Gruyter, 290.
13. Hrytsenko, S. (2022). Movni innovatsiyi rosiys'ko-ukraïns'koyi viyny 2022 roku [Language Innovations of the Russian-Ukrainian War of 2022]. *Visnyk Kyivys'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Fol'klorystyka [Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Literary studies. Linguistics. Folklore studies]*, 2 (32), 9–13 [in Ukrainian].
14. Kadochnikova, O. (2023). Вільні Люди 'Free People' and Надійний тил 'Reliable Rear': Names of Ukrainian Resistance and Support. *Names*, 71.4, 56–64.
15. Karpenko, O.Yu. (2006). Problematyka kohnityvnoyi onomastyky [Problems of cognitive onomastics]. Odesa, Astroprint [in Ukrainian].
16. Kotovych, V. (2017). Oykonymy Ternopil'shchyny na -ivka: linhvokul'turolohichnyy aspekt [Oikonyms of Ternopil region with -ivka: linguistic and cultural aspect]. *Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu im. Volodymyra Hnatyuka. Seriya "Movoznavstvo" [Scientific Notes of Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University. Series "Linguistics"]*, 1 (27), 175–183 [in Ukrainian].
17. Lukash, H. P. (2011). Aktual'ni pytannya ukraïns'koyi konotonimiky [Current issues of Ukrainian connotative names]. Donetsk, Promin [in Ukrainian].
18. Minesashvili, S. (2023). Before and after 2014: Russo-Ukrainian conflict and its impact on European identity discourses in Ukraine. *Southeast European and Black Sea Studies*, 23:3, 461–487.
19. Mumby, D.K. (1989). Ideology & the Social Construction of Meaning: A Communication Perspective. *Communication Quarterly*, September, 291–304.
20. Parakhonskyi, B., Yavorska H. (2019). Ontolohiya viyny i myru: bezpeka, stratehiya, smysl [The Ontology of War and Peace: Security, Strategy, and Meaning]. Kyiv, Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen [in Ukrainian].
21. Pslavska, O. (2016). Stanovlennya ta rozvytok volonters'koho rukhu v Ukrayini (istoryko-pravove doslidzhennya) [Formation and Development of the Volunteer Movement in Ukraine (Historical and Legal Study)]. *Aktualni problemy pravoznavstva [Actual problems of jurisprudence]*, 4 (8), 22–28 [in Ukrainian].
22. Plachynda, S. (2013). Lebediya. Skarb Polubotka [Lebedia. Polubotok's treasure]. FOP Stebeliak [in Ukrainian].
23. Plokhly, S. (2023). The Russo-Ukrainian War: The Return of History. Publ. by W. W. Norton & Company.
24. Riabchuk, M. (2019). Dolannya ambivalentnosti. Dykhotomiya ukraïns'koyi natsional'noyi identychnosti – Istorychni prychny ta politychni naslidky [Overcoming ambivalence. The dichotomy of Ukrainian national identity – Historical causes and political consequences]. Kyiv, IPIEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy [in Ukrainian].
25. Said, E. (2007). Kul'tura y imperializm [Culture and imperialism]. Kyiv, Krytyka [in Ukrainian].
26. SUM-20: Slovnnyk ukraïns'koyi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. (2015–2024). Ukrainskyi movno-informatsiinyi fond NAN Ukrainy [in Ukrainian], URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=1&page=0>
27. Sysyn, F. (2011). Ukraïns'ke natsiotvorennya za rann'oho Novoho chasu: novi rezul'taty doslidzhen' [Ukrainian nation-building in the early modern period: new research results]. *Protsesy natsiotvorennya [Processes of nation-building]* / edit. Andreas Kappeler. Kyiv, K.I.S., 81–94 [in Ukrainian].
28. Zymovets, H. (2018). Vidobrazhennya ideolohichnykh spryamuvan' i dominantnykh identychnostey epokhy v klasi erhonimiv [Reflection of ideological trends and dominant identities of the era in the class of ergonyms]. *Mova i suspil'stvo [Language and society]*, 9, 108–117 [in Ukrainian].